

UGDYMO PLĖTOTĖS CENTRAS

Metodinė medžiaga

*Pradinio ugdymo tautinių mažumų gimtųjų kalbų
programai įgyvendinti*

Skaitymo ir rašymo gebėjimų diagnostinio vertinimo pavyzdžiai lenkų kalbos 4 klasės pamokose

Parengė:

Vilniaus J. I. Kraševskio gimnazijos
pradinių klasių mokytoja metodininkė Irena Kogarko ir
lenkų kalbos mokytoja metodininkė Joana Szczygłowska

Konsultavo ir siūlymus teikė:

Ugdymo plėtotės centro metodininkė
Danuta Szejnicka

2019 m.

Tikslas

Testas skirtas patikrinti ir įvertinti 4 klasių mokinių skaitymo ir teksto suvokimo gebėjimus. Tai pagalba mokytojui, kaip vertinti mokinių darbus, nustatyti jų trūkumus, padėti mokiniams įveikti kilusius sunkumus ir pasiekti geresnių rezultatų.

Pasiekimai iš Pradinio ugdymo bendrųjų programų

Tikrinami ir vertinami mokinių gebėjimai suprasti negrožinį tekstą, daryti teksto visumą apibendrinančias išvadas: remiantis tiesiogiai pasakytais dalykais ir potekste, nurodyti teksto temą, problemą, formuluoti pagrindinę mintį. Nustatomas mokinių gebėjimas interpretuoti skaitomus tekstus, aiškiai, tiksliai, glaustai formuluoti mintis.

Santrauka

Skaitymo ir rašymo gebėjimų diagnostinio vertinimo metodinė medžiaga sudaryta iš dviejų dalių:

- skaitymo užduotis;
- rašymo užduotis.

Skaitymo užduotį sudaro meninio ir dalykinio stiliaus tekstai. Tekstai yra nežinomi mokiniams, kelia aktualią sveikatos problemą. Klausimai yra diferencijuoti, sukurti taip, kad atitiktų tris lygmenis (patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnįjį) ir tikrintų mokinių praktinius gebėjimus, išsiugdytus remiantis gautomis žiniomis. Testu tikrinama ne tik žinių taikymas ir teksto supratimas, bet ir aukštesnieji mąstymo gebėjimai. Taip darbas su tekstu patikrina, kaip mokinys visais aspektais suvokia tekstą, įvertina mokinio gebėjimus analizuoti ir interpretuoti.

Rašymo užduotį sudaro savarankiškas mokinių rašytinio teksto kūrimas pagal pateiktą kryptį. Sudaromos sąlygos rašyti apie tai, kas mokiniams rūpi ir yra įdomu, kurti išgalvotus įvykius, aprašyti gerai pažįstamas ir įsivaizduojamas vietas, užrašyti savo mintis, jausmus. Leista patiems išgalvoti pavadinimą. Mokiniai turi atkreipti dėmesį į kuriamo teksto sandarą, sukurti pasakojimą, kuriame būtų įvykio pradžia, dėstymas, pabaiga. Stengtis išskirti pastraipą. Išsakyti savo nuomonę, vertinimą. Tikrinti kuriamų tekstų žodžių rašyba ir sakinių skyryba. Tikrinamu dėsningumu aprašymas yra diferencijuotas, sukurtas taip, kad atitiktų tris lygmenis (patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnįjį) ir tikrintų mokinių praktinius gebėjimus, išsiugdytus remiantis gautomis žiniomis.

Przeczytaj niżej podany tekst i wykonaj zadania

(miejsce na tytuł)

Doktor Kleszcz miała piskliwy głosik i była niska. Nigdy nie zwracała się bezpośrednio do Lukrecji, tylko do jej Mamy. (...)

Gdy ta, po skończonym badaniu, zaczynała szukać spojrzenia Pani Łucji, Lukrecja już wiedziała, że Pani Doktor chce w milczeniu, samym ruchem głowy dać znać, że natychmiast trzeba zawieźć córkę na oddział dziecięcy. Gdy Pani Doktor zasiadała do wypisywania całego pliku recept, Lukrecja oddychała z ulgą, bo wiedziała, że tym razem uniknie szpitala.

Chorowanie w domu było jednym z ulubionych zajęć Lukrecji. Oczywiście, nie lubiła chorować zbyt długo, bo wtedy te same czynności, które wykonywała na początku z przyjemnością i radością, zaczynały jej ciążyć i stawały się nieprzyjemne. Zawsze jednak powrót do domu, tuż po wizycie u Pani Doktor Kleszcz, był dla Lukrecji wielką radością. (...)

Z czasem Lukrecja polubiła domowe zabiegi. Pani Łucja w milczeniu podawała jej kolejne kawałki pociętej ligniny i dziewczynka posłusznie dmuchała w nią nos. Gdy z płucami było bardzo źle, Pani Łucja dzwoniła do swojego brata, ubóstwianego przez dziewczynkę Wujka Aleksandra. Wujek Aleksander nigdy nie odmawiał pomocy Rodzicom Lukrecji i tylko on potrafił postawić bańki. Wujek z troską i lekkim uśmiechem pytał zawsze dziewczynkę, jak się czuje. Lukrecja odpowiadała, że dobrze, nawet jeśli miała za sobą ciężką noc, kiedy leżąc na wznak w łóżku, czuła się tak, jakby ktoś przygniótł ją wielką trzydrzwiową szafą, którą widziała kiedyś u Babci Genowefy, Mamy Pana Januarego, w jej starym domu. Początkowo stawianie baniek nie podobało się Lukrecji, ale potem dziewczynka polubiła wszystkie te przygotowania, a przede wszystkim obecność Wujka, który zajmował się rozmową i potrafił tak rozbawić, że ustawione równiutko na jej plecach bańki dzwoniły o siebie, gdy dziewczynka śmiała się z jego żartów.

Wujek przynosił bańki w foliowej siatce i przekładał je do plastikowej miski z wodą. Dziewczynka leżała już wtedy na brzuchu z odkrytymi plecami. Lukrecja po samym dźwięku i zapachu orientowała się, co nastąpi. Gdy zaczynała czuć ostry zapach, wiedziała, że Wujek otworzył butelkę z fioletowym płynem. Kiedyś znalazła podobną butelkę w piwnicy i przeraziło ją, że na etykiecie widnieje znak czaszki. Wujek Aleksander wyjaśnił jej jednak, że to informacja dla tych, którzy mogliby pomylić fioletowy płyn z sokiem z jagód. Dziewczyna od razu się uspokoiła.

Wracając do choroby Lukrecji - był jeszcze jeden niezwykły moment w trakcie stawiania baniek. Wujek miał przygotowany specjalny drucik, na który nawinięty był kawałek waty. Trzeba było zanurzyć drucik we fioletowym płynie, a potem go podpalić. Teraz wystarczyło tylko brać kolejno po jednej bańce, dosłownie na moment wkładać do niej płonący drucik i szybko kłaść bańkę na plecach Lukrecji.

Bańki przysysały się do skóry jak bezzębne głodne zwierzątka, a gdy wujek kładł ostatnią, przykrywał plecy dziewczynki ręcznikiem i rozpoczynał rozmowę, chyba że Pani Łucja

poprosiła go do kuchni. Wtedy Lukrecja zostawała sama z bańkami, które z każdą chwilą coraz mocniej przysysały się do jej skóry. Z początku Lukrecja bała się poruszyć, martwiąc się, że któraś z baniek może odpaść, ale z czasem przekonała się, że nigdy tak się nie dzieje. Po kilkudziesięciu minutach, które podczas nieobecności Wujka bardzo się Lukrecji dłużyły lub przeciwnie - upływały szybko, gdy Wujek siedział obok i dowcipkował, nadchodził moment zdjęcia baniek. Za każdym razem i Pani Łucja, i Wujek Aleksander głośno komentowali odcień brązowych kólek, które pozostawiały po sobie bańki z jakiejś nieznannej Łucji przyczyny. Gdy kółka po bańkach były mocne i ciemnobrązowe, dorośli wzdychali i cmokali z niezadowoleniem, gdy zdarzało się, że bańki zostawiały jasnobrązowe lub różowe ślady, reakcja była zdecydowanie pogodniejsza.

Przez pierwsze dni chorowania siedzenie w łóżku i przeglądanie ulubionych książek Taty Lukrecji było bardzo przyjemne. Potem dziewczynka robiła wszystko, by jednak przestać chorować. Czasem jej się to udawało, a czasem niestety nie.

Według A. Chylińskiej „Labirynt Lukrecji”, Wydawnictwo Pascal, 2014

ZADANIA

1. Fragment, który przeczytałeś/-aś przed chwilą pochodzi z opowieści Agnieszki Chylińskiej pt. „Labirynt Lukrecji”. Wybierz z podanych propozycji najbardziej pasujący tytuł danemu fragmentowi. Wpisz go w odpowiednie miejsce.
 - a) Tylko w chorobie ceni się zdrowie;
 - b) Instrukcje stawiania baniek;
 - c) Kłopoty zdrowotne Lukrecji.

(1 punkt)

2. Jak Lukrecja rozpoznawała, gdzie będzie przebiegało jej leczenie

Zachowanie Pani Doktor	Miejsce leczenia

(4 punkty)

3. Czy Lukrecja lubiła długo chorować? Zaznacz właściwą odpowiedź:

Tak Nie

Wypisz fragment zdania uzasadniający twój wybór.

(2 punkty)

4. Do podanych cytatów o wujku Aleksandrze, dobierz odpowiednią cechę z podanych w poniższej tabelce.

serdeczny, obojętny, ponury, lekkomyślny, troskliwy, zabawny, pomocny, nieczuły

	Cytaty	Cechy Wujka
A.	nigdy nie odmawiał pomocy	
B.	z troską i lekkim uśmiechem pytał, jak się czuje	
C.	zajmował rozmową	
D.	potrafił rozbawić	

(4 punkty)

5. Wyjaśnij, co oznacza takie sformułowanie, że Lukrecja „czuła się tak, jakby ktoś przygniótł ją wielką trzydrzwiową szafą”.

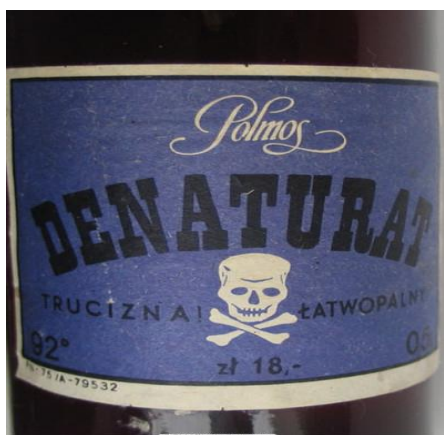
(2 punkty)

6. Na którą część ciała stawia się bańki? Zaznacz właściwą odpowiedź.

a) płuca b) plecy c) brzuch d) czoło

(1 punkt)

7. Na etykiecie butelki z fioletowym płynem, którą otworzył Wujek widniał znak czaszki. Wyjaśnij, po co się zamieszcza takie etykiety na butelkach?

(2 punkty)

8. Na podstawie tekstu ponumeruj odpowiednio kolejność działań przy stawianiu baniek.

- nawinąć kawałek waty
- przygotować specjalny drucik
- szybko kłaść bańkę
- zanurzyć drucik we fioletowym płynie i podpalić
- na moment wkładać do niej płonący drucik
- brać kolejno po jednej bańce

(3 punkty)

9. Jakiego rodzaju ślady kóelek po bańkach na plecach dziewczynki decydowały o tym, że reakcja dorosłych była pogodna?

- a) mocne, ciemnobrązowe;
- b) jasnobrązowe lub różowe.
- c) intensywnie brunatne;
- d) lekko przyrumienione.

(1 punkt)

10. Co twoim zdaniem może oznaczać dane wyrażenie słowne: „bańki przysysały się do skóry jak bezzębne głodne zwierzątka”. Zaznacz właściwą odpowiedź.

- a) mocno ugryzły;
- b) mocno się trzymały;
- c) mocno wygięły się;
- d) mocno się zaokrągliły;

(1 punkt)

11. Jaki jest tekst o Lukrecji? Podkreśl poprawną odpowiedź.

Literacki

Nieliteracki

A na jej uzasadnienie zaznacz wszystkie właściwości charakterystyczne dla tego tekstu.

- A. Podane są prawdziwe fakty.
- B. Określono miejsce, czas, bohaterów.
- C. Występują daty.
- D. Występują obrazowe połączenia wyrazowe.

(3 punkty)

Stawianie baniek: domowy sposób na przeziębienie

Stawianie baniek pomaga na przeziębienie u dziecka. Bańki można stawiać nawet rocznemu dziecku. Przez lata traktowane z przymrużeniem oka znów wracają do łask. Nie bez powodu – pomagają bowiem wyleczyć przeziębienie, zapalenie oskrzeli, zapalenie płuc, infekcje górnych dróg oddechowych, reumatyzm, osłabienie układu odpornościowego. Stawianie baniek łagodzi napięcia i stesy, poprawia też krążenie, dzięki czemu czujemy się pełni energii i rześcy. (...)

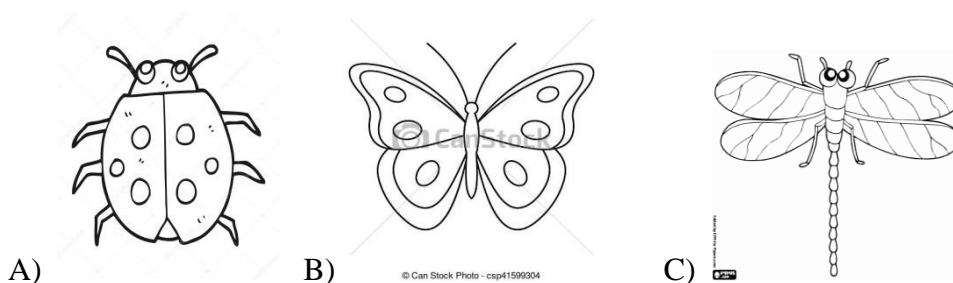
Skórę smaruje się kremem, by nie była napięta, i stawia się 6 małych baniek: nad, pod i między łopatkami (po 3 bańki po każdej stronie pleców). Układają się wtedy w rysunek skrzydeł motyla. Trzyma się je przez 10 minut. Dziecko musi być szczelnie okryte. Po zabiegu powinno zostać w domu co najmniej trzy dni.

<http://www.mjakmama24.pl/>

12. Wypisz z tekstu zdanie potwierdzające, że stawianie baniek korzystnie wpływa na nasze samopoczucie?

(1 punkt)

13. Który rysunek przedstawia zalecany w powyższej instrukcji układ baniek na plecach. Poprawną odpowiedź zaznacz kółkiem.

(1 punkt)

14. Wypisz z tekstu zdanie wskazujące zalecenie, które należy stosować po stawianiu baniek.

(1 punkt)

Suma punktów za test _____

Suma punktów	Poziom
27-23	Najwyższy
22-18	Podstawowy
17-10	Zadawalający

KARTA ODPOWIEDZI DO TESTU ORAZ PUNKTACJA

Nr zad.	Przewidywane poprawne odpowiedzi	Opis oceny odpowiedzi ucznia	Punkty
1.	c)	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1
2.	A. zaczynała szukać spojrzenia Pani Łucji; szpital B. wypisywała cały plik recept; dom	Po 1 punkcie za każdy właściwy cytat.	4
3.	Nie. <i>Oczywiście, nie lubiła chorować zbyt długo</i>	1 punkt za poprawną odpowiedź. 1 punkt za poprawnie wypisany fragment zdania.	2
4.	A. pomocny; B. troskliwy; C. serdeczny; D. zabawny	Po 1 punkcie za każdą poprawnie wpisaną cechę.	4
5.	Np. Lukrecja czuła się ociężale.	1 punkt za logiczne wyjaśnienie cytatu, 1 punkt za poprawność.	2
6.	b)	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1
7.	Np. Etykietę z czaszką zamieszcza się, by ostrzec, że to nie sok z jagód lub jest to trucizna, niebezpieczny płyn (każda inna logiczna odpowiedź)	1 punkt za logiczne wyjaśnienie cytatu, 1 punkt za poprawność.	2

8.	1. przygotować specjalny drucik; 2. nawinąć kawałek waty; 3. Zanurzyć we fioletowym płynie i podpalić; 4. wybrać kolejno po bańce; 5. na moment wkładać do niej płonący drucik; 6. szybko kłaść bańkę.	Po 0,5 punktu za każdą poprawną numerację.	3
9.	b)	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1
10.	b)	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1
11.	Literacki; B; D.	Po 1 punkcie za każdą poprawną odpowiedź.	3
12.	<i>Stawianie baniek łagodzi napięcia i stresy, poprawia też krążenie, dzięki czemu czujemy się pełni energii i rześcy.</i> Lub <i>Stawianie baniek pomaga na przeziębienie u dziecka.</i>	1 punkt za wypisanie właściwego zdania.	1
13.	B.	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1
14.	Po zabiegu dziecko powinno zostać w domu co najmniej trzy dni.	1 punkt za właściwą odpowiedź.	1

Suma punktów za test	27
-----------------------------	-----------

Rašymo užduotis

Przeczytaj polecenie i napisz opowiadanie

Wyobraź sobie, że we śnie przeżywasz najciekawsze i najdziwniejsze przygody. **Uwielbiasz śnić i podróżować we śnie.** Masz tam inne życie, dzieją się tam inne, niezwykłe i niepowtarzalne rzeczy. Wszystko tam jest Ci przyjemne i przyjazne. Z wieczora z chęcią układasz się do snu, zwijając się w kłębuszek i tuląc się w Swoją ulubioną, mięciutką poduszkę. Koledzy zazdroszczą Ci tej niesamowitej zdolności.

Napisz opowiadanie dotyczące takiego snu. Wymyśl jakąś przygodę, co mogło się wydarzyć, jakie odczucia mogłeś przeżyć i czym się wszystko skończyło. Nadaj tytuł opowiadaniu.

Pamiętaj o wstępie (może to być układanie się do snu), rozwinięciu (opis samych przygód), zakończeniu (pobudka- najgorszy moment, gdyż piękny sen dobiegł końca). Pisz uwzględniając wcześniej ułożony plan. Postaraj się swym opowiadaniem zaciekać inne osoby, swoich kolegów.

Pisz 45 min. Objętość opowiadania około 100 słów.

Powodzenia! To naprawdę będzie sen pełen przygód i niesamowitych przeżyć.

KRYTERIA OCENY WYPRACOWANIA

Aspekt oceny opowiadania	Poziom	Ilość Punk tów	Opis
Treść tekstu	Zadowalający	1-2	<p>Budowa tworzonego tekstu odpowiada tematowi, jednak czasami odbiega od tematu.</p> <p>Tworzy tekst (fragment tekstu) zwracając uwagę chociaż na jedno wymienione w poleceniu zadanie: wymyśla jakąś przygodę, co mogło się wydarzyć, opisuje odczucia, jakie mogło się przeżyć i czym się wszystko skończyło.</p> <p>Temat ułożonego tekstu jest nierozwinięty. Pisze się ogólnie, nie detalizując (np.: przyśniło się wiele przygód).</p> <p>Nie ma ciągu w opowiadaniu. Jedne myśli zmieniają zaraz inne i nie są motywacja poprzednich.</p> <p>Jeżeli w tekście jest dialog, jest on niedostosowany lub nie odpowiada wyrażanej myśli.</p>
	Podstawowy	3-4	<p>Układa tekst odpowiednio wskazanemu tematowi.</p> <p>Tworzy tekst zwracając uwagę na wymienione w poleceniu zadanie: wymyśla jakąś przygodę, co mogło się wydarzyć, opisuje odczucia, jakie mogło się przeżyć i czym się wszystko skończyło, jednak ten opis jest powierzchowny i nie nacechowany szczegółami.</p> <p>Przedstawia wydarzenie, jednak brakuje opisu szczegółów, jednak przy tym rozwija podstawową myśl w opowiadaniu.</p> <p>Może brakować ciągu opowiadania, jednak zdania są logicznie połączone jedno z drugim, myśl rozwijana dostatecznie dobrze.</p> <p>Jeżeli w tekście jest dialog, on odpowiada myśli przewodniej, jednak może być niedokładny.</p>

	Wyższy	5-6	<p>Tekst wyraźnie odpowiada tematowi pracy.</p> <p>Tworząc tekst, zwraca uwagę na wszystkie wymienione w poleceniu zadania: wymyśla jakąś przygodę, co mogło się wydarzyć, opisuje odczucia, jakie mogło się przeżyć i czym się wszystko skończyło, opis jest szczegółowy.</p> <p>Pisze przemyślany tekst, w którym można dostrzec elementy rozważania. Formułuje swoje myśli poprzez uzasadnianie pewnych szczegółów.</p> <p>Tekst charakteryzuje się swą jednością, ciągłością. Myśli wyrażane są przejrzyście. Tekst budzi zainteresowanie czytelnika.</p> <p>Jeżeli w tekście jest dialog, jest on odpowiednio dostosowany, poprawnie i zrozumiale zapisany.</p>
	Za treść otrzymuje 0 punktów		Pisze nie na temat, chociaż jest to opowiadanie.
			Nie uwzględnia zadań stawianych w poleceniu.
			Temat nierozwinięty, pisze byle co i byle jak, chociaż i zgodnie z tematem.
			Tekstu jest za mało, aby robić jakies wnioski.
Większa ilość punktów dodaje się w tym przypadku, jeżeli praca odpowiada większej niż połowa ilości poziomu kryterii.			
Struktura tekstu	Zadowalający	1	<p>Układa nazwę tekstu dotyczącą treści.</p> <p>Jest chociaż jedna część tekstu albo części tekstu ujawnione są niewyraźnie i nielogicznie, przy tym wizerunek graficzny istnieje.</p>
	Podstawowy	2	<p>Układa nazwę tekstu dotyczącą treści.</p> <p>Są chociaż dwie części opowiadania: wstęp lub rozwinięcie i lub zakończenie. Mogą one być graficznie wyróżnione lub nie jednak odczuwalne.</p>

	Wyższy	3	<p>Nazwa tekstu może być sformułowana myślą przewodnią lub przysłowiem.</p> <p>W tekście są wszystkie części składowe (ukierunkowany wstęp, dobrze ułożone opowiadanie, wyciąganie wniosków).</p> <p>Części składowe tekstu oddzielone są graficznie i według logicznego rozumowania.</p>
	Za strukturę tekstu otrzymuje 0 punktów		Nie ma części składowych opowiadania.
			Za mało tekstu, żeby robić pewne wnioski (napisane mniej niż 4 linijki).
Bogactwo języka	Zadawalający	1	<p>Wykorzystane są elementarne wyrazy i frazy.</p> <p>Dużo luk słownych, brak słownictwa, niemotywowanych powtórzeń.</p> <p>Pisząc opowiadanie używa oznajmujące zdania.</p>
	Podstawowy	2	<p>Słownictwo zrozumiałe. Są luki słowne, zdarzają się nieuzasadnione powtórzenia.</p> <p>Używa różnych rodzajów zdań: oznajmujące, pytające, wykrzyknikowe.</p>
	Wyższy	3	<p>Słownictwo bogate i zrozumiałe, logiczne i opisowe.</p> <p>Używa różnych rodzajów zdań: oznajmujące, pytające, wykrzyknikowe.</p>
	Za rozwój mowy otrzymuje 0 punktów		<p>Ze względu na słownictwo trudno jest zrozumieć tekst.</p> <p>Za mało tekstu, żeby robić pewne wnioski (napisane mniej niż 4 linijki).</p>
Poprawność językowa i	Zadawalający	1	Robi dużo systematycznych i niesystematycznych błędów . Trudno zrozumieć tekst. (Możliwe 3-4 błędy systematyczne i 3- 4 niesystematyczne).

interpunkcyj a			<p>Nie dzieli granic zdań.</p> <p>Jeżeli jest dialog, nie stosuje zasad interpunkcji podczas pisania dialogu.</p>
	Podstawowy	2-3	<p>Przenosi wyrazy na drugą linijkę .</p> <p>Pisze odpowiednie znaki na końcu zdania (kropka, pytajnik, wykrzyknik). Oddziela przecinkiem zdania złożone.</p> <p>Pisze poprawnie: często używane wyrazy, których pisownia różni się od wymawy; • najczęściej używane wyrazy z u – ó, rz – ż, ch– h; • wyrazy z utratą dźwięczności spółgłosek (książka, śnieg), z zmiękczeniami (prośba); • cząstkę „nie“ z rzeczownikami, czasownikami, • rzeczowniki z przymiotnikami; • stawia przecinek przed: ale, lecz, który, że, ponieważ, aby.</p>
	Wyższy	4	<p>Pisze bez błędów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rzadziej używane wyrazy z u – ó, rz – ż, ch– h; • • rzadziej używane wyrazy z utratą dźwięczności spółgłosek z zmiękczeniami; • • w których w rdzeniu lub zakończeniu jest spółgłoska -j-.
	Za pismo otrzymuje 0 punktów		<p>Z powodu dużej ilości błędów trudno zrozumieć tekst.</p> <p>Tekstu za mało, aby robić jakieś wnioski.</p>